

22. 5. 2024

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Veřejné právo v Česku: Dětský ombudsman - bude konečně zřízen?

Česká republika se významně přiblížila k ustavení funkce dětského ombudsmana. Zřízení této funkce schválila v rámci novely zákona o veřejném ochránci práv 10. dubna Fialova pěti-koaliční vláda. Ke zřízení dětského ochránce práv Česko dlouhodobě nabádá Výbor pro práva dětí OSN na základě Úmluvy o právech dítěte, která začala platit v Československu již v únoru 1991. (sic!)

Novela zákona o veřejném ochránci práv ustavuje postavení a nezávislost budoucího dětského ombudsmana a také rozsah jeho pravomocí. Navrhuje model dvou samostatně působících ombudsmanů - dětského a stávajícího veřejného ochránce práv, a to v rámci stávající Kanceláře veřejného ochránce práv. V novele je dále řešen způsob výběru vhodného kandidáta na dětského ochránce práv. Mohla by se jím stát osoba starší 35 let s právnickým vzděláním, která se v průběhu předchozích 10 let nejméně 5 let věnovala ochraně či prosazování práv dětí. Novela umožňuje ucházet se o funkci ochránce práv dětí také soudcům a soudkyním, zejména těm, kteří projednávají opatrovnické spory.

Dětský ochránce - ve světě již dávno existuje a pracuje

Ne že bychom v Česku měli málo úřadů a veřejných institucí. Avšak jedna stále chybí, i když většina civilizovaných demokratických zemí ji už dávno má. Ano, tou je právě citovaný dětský ochránce práv.

Dětského ombudsman můžeme stručně popsat jako orgán, který důsledně a komplexně chrání práva dětí.

Existuje již v řadě zemí světa - například v Norsku, na Novém Zélandu, Německu, Izraeli, Rakousku, Austrálii, Belgii, Švédsku a řadě dalších států.

Mimo jiné soustavně dohlíží na to, aby byla dodržována Úmluva o právech dítěte i další práva, které dětem přiznává právní řád. Vzletněji řečeno - pomáhá dětem v jejich přístupu ke spravedlnosti. Co se týká institucionálního zabezpečení tak zmíněný „Kinder - ombudsman“ může fungovat různě. Může být součástí kanceláře veřejného ochránce práv anebo může fungovat jako zcela samostatná instituce.

Osobně se přikláním k prvnímu modelu, a to především z důvodu hospodárnosti. Tím samozřejmě nechci říkat, že se má na dětech šetřit, avšak současně si musíme být vědomi, dnešního katastrofálního stavu veřejných financí.

V čem dětem pomůže?

Ač jinak jsem spíše minimalistický skeptik, když jde o děti, dovolím si pár květnatějších slov. Dětský ombudsman (DO) je důležitou institucí, která chrání práva dětí a pomůže zajistit, aby byla jejich práva více respektována.

DO může zastupovat děti a pomáhat jim v jejich přístupu ke spravedlnosti, například tím, že

poskytuje právní poradenství a podporu, když jsou porušena jejich práva. DO může navrhnout změny v zákonech, aby lépe chránily práva dětí.

V mnoha zemích má DO také za úkol zlepšovat situaci dětí ve společnosti a zajišťovat, aby byla brána v úvahu jejich zájmy a potřeby. Dětský ombudsman může podporovat rozvoj programů a služeb pro děti, jako je vzdělávání, zdravotní péče a sociální podpora. Tedy aby děti mohly plnohodnotněji rozvíjet svůj potenciál. A věřte i na první pohled sebehoupější dítě v sobě určitý potenciál nese.

Důležitou rolí DO je také zajišťovat, aby děti měly možnost přiměřeně vyjádřit své názory a spolupodílet se na rozhodování, která se jich týkají.

Pravda již dnes si v Česku osvědčenější starostové nebo ministři zvou zástupce „dětských parlamentů“, aby sdělili své náměty, co vylepšit v obci či celém státě, ale zatím se „*dětská participace na správě věcí veřejných*“ děje živelně, bez hlubší koordinace a ukotvení.

Šalamoun a děti

Jak jsme naznačili na začátku článku i v Česku se pomalu blýská na lepší časy v tomto směru. České a moravské děti by mohly mít svého ombudsmana, pakliže vše dobře dopadne, od roku 2025. Vyberou ho patrně poslanci a bude fungovat samostatně jako součást kanceláře veřejného ochránce práv. Tedy v Brně. Hlavní úlohou nového českého DO, samozřejmě pokud bude schválen, by měla být komplexní osvěta o dětských právech, ale i šetření podnětů na nezákonné postupy v této oblasti.

Vsuvka - schválně kdybyste na ulici zastavili 20 náhodných lidí, kolik z nich by znalo zmíněného ministra Šalamouna? Tipuji maximálně dva. Nicméně alespoň takto se zapíše do dějin české politiky a legislativy.

Sečteno - Zavedení úřadu „dětského ombudsmana“ je určitě krok správným směrem a je jen škoda, že to trvalo a trvá tak dlouho.

JUDr. Petr Kolman, Ph.D.,
právní pedagog

© EPRAVO.CZ - Sběrka zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Sdílení elektriny v obecních projektech, změny po 1.8.2026 a zapojení bateriových úložišť](#)
- [Jak naložit s „oznámením“ přestupku soukromých osob? A je to vlastně oznámením ve smyslu zákona o odpovědnosti za přestupky a řízení o nich?](#)

- [Systemová podjatost ve správním řízení aneb požadavek na překročení nadkritické míry rizika systémové podjatosti](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Pacht závodu a zákaz přenechání věci třetí osobě](#)
- [Digitální důkazy z webu v soudním řízení: jak doložit, co bylo online zveřejněno?](#)
- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)